

Klachtencommissie SCEN - Jaarverslag 2019-2020

De Klachtencommissie SCEN (hierna ook aangeduid als "de Commissie") beoogt een bijdrage te leveren aan de bevordering en borging van de kwaliteit van het handelen van de SCEN-arts.

In 2019 werden één klacht ontvangen, in 2020 werden twee klachten ontvangen. Deze aantallen liggen binnen de reeds jaren bestaande bandbreedte (van 0 tot 6).

De oordelen van de commissie zijn gedeeld met SCEN-artsen en besproken in de SCEN-groepen. Op deze wijze hebben de uitspraken van de commissie een bijdrage geleverd aan de kwaliteit van het handelen van de SCEN-arts

KLACHTEN

De Klachtencommissie SCEN heeft in 2019 één klacht ontvangen.

De klacht, ingediend door nabestaanden, betrof met name het voorval dat de SCEN-arts tijdens het gesprek met patiënt en familie een oproep op zijn mobiele telefoon beantwoordde. Hij voerde het telefoongesprek, dat overigens over een privékwestie ging, in het bijzijn van alle aanwezigen. Klagers beleefden dit als een gebrek aan inlevend vermogen.

In zijn verweer erkende de SCEN-arts dat hij het bewuste telefoongesprek niet had moeten voeren en bood de familie excuses aan. Het verwijt van de familie achtte hij terecht. Tevens gaf de SCEN-arts aan lering te trekken uit het gebeurde en in de toekomst "zijn GSM voortaan in zijn auto achter te laten".

Omdat er duidelijkheid was over de feiten en de SCEN-arts lering had getrokken uit het gebeurde, heeft deze klacht -in overleg met de klagers- niet tot een zitting geleid.

In 2020 ontving de Klachtencommissie SCEN twee klachten.

De eerste klacht werd ingediend door nabestaanden. Volgens hen had het gesprek dat de SCEN-arts voerde met patiënt veel te lang geduurd en was het daardoor uitputtend. Daarnaast waren klagers het niet eens met de beoordeling van de SCEN-arts betreffende de uitzichtloosheid en verweten hem daarbij vooringenomenheid. Ook werd de bespreking van 'reële alternatieven' door klagers als te indringend ervaren. De SCEN-arts erkende in zijn verweer een aantal feitelijkheden, maar plaatste deze in een andere context. Om duidelijkheid te verkrijgen over het gebeurde zou een zitting van de Klachtencommissie SCEN aangewezen zijn. Na het verzenden van het verweer van de SCEN-arts aan klagers lukte het echter niet – ondanks meerdere pogingen – contact te krijgen met klager. Daarom is de behandeling van de klacht gestaakt.

De tweede klacht werd ook ingediend door nabestaanden. De SCEN-arts werd verweten dat zij in haar beoordeling was voorbijgegaan aan de persoon van patiënte. Daarnaast voelde klaagster (dochter van de patiënte) zich bij het bezoek van de SCEN-arts onheus bejegend en was de SCEN-arts, nadat de euthanasie had plaatsgevonden, niet ingegaan op het verzoek van klaagster om met haar in gesprek te gaan over de consultatie. Met name het eerste onderdeel van de klacht is door de Commissie beoordeeld.

De commissie oordeelde dat de SCEN-arts in haar handelen, in het bijzonder in haar toets van de wettelijke zorgvuldigheidseisen, op meerdere onderdelen tekortgeschoten is. Hierbij heeft de SCEN-arts het momentane fysieke lijden van patiënte sterk centraal gezet, en daarmee de aard van het (onderliggende) lijden en de voortgang van het ziekteproces onvoldoende onderkend. Door te stellen dat patiënte eerst adequate

pijnbestrijding zou moeten krijgen alvorens over haar euthanasiewens te kunnen beslissen, heeft de SCEN-arts naar het oordeel van de commissie ten onrechte aangenomen dat de pijnklachten in de weg stonden aan het doen van een vrijwillig en weloverwogen verzoek, miskend wat de aard van de overwegingen en motieven waren die ten grondslag lagen aan het verzoek om euthanasie en daarmee het zelfbeschikkingsrecht van de patiënt niet voldoende gehonoreerd. De commissie vindt bovendien dat de SCEN-arts zich – gegeven de twijfel die zij had over haar oordeel – actiever had moeten opstellen en de huisarts om nadere informatie had moeten vragen en met de huisarts had moeten overleggen. Volgens de richtlijn 'Goede Steun en Consultatie bij Euthanasie' had de SCEN-arts slechts moeten exploreren welke redelijke alternatieven waren overwogen en wellicht had zij daarover nader moeten spreken met de consultvrager. Door dit direct met de patiënt te overleggen, is zij als SCEN-arts op de stoel van de behandelaar gaan zitten, iets dat uitdrukkelijk in strijd is met punt 15 uit de richtlijn.

De commissie oordeelde dat de SCEN-arts onvoldoende in staat was geweest een consultatie te verrichten zoals die van een redelijk handelend SCEN-arts onder gelijke omstandigheden mocht worden verwacht. Gelet op de ernst van de tekortkomingen in het handelen als SCEN-arts, heeft de commissie de SCEN-arts de maatregel van berisping opgelegd.

Het oordeel is (geanonimiseerd) samen met de leerpunten ter kennis gebracht aan alle SCEN-artsen via de SCEN Nieuwsbrief.

AANDACHTSPUNTEN VOOR DE SCEN-ARTS

De Klachtencommissie SCEN beoogt met haar werkzaamheden een bijdrage te leveren aan de bevordering en borging van de kwaliteit van het handelen van de SCEN-arts; het primaire doel is daarom niet het veroordelen van een collega, maar het trekken van lessen uit het gebeurde. Daarom worden de oordelen – geanonimiseerd – verspreid naar alle SCEN-groepen met de aanbeveling deze te bespreken. Ook klachten die niet tot een oordeel leiden kunnen aanleiding geven tot leerpunten. Belangrijke leerpunten zijn:

- Verstoringen tijdens het gesprek tussen de SCEN-arts en patiënt en naasten zijn hinderlijk en moeten zoveel mogelijk worden vermeden. Daarom is het raadzaam een mobiele telefoon niet mee te nemen of uit te schakelen, dit ook aan de andere aanwezigen te vragen, en zo nodig anderen te informeren over onbereikbaarheid gedurende het bezoek aan de patiënt. *(Meer info: KNMG-richtlijn Goede steun en consultatie bij euthanasie richtlijn art. 11)*
- Inventariseer en onderzoek bij het eerste contact met een aanvragend arts zowel de feitelijke omstandigheden, als de mening en eventuele twijfels van de aanvragend arts. Dit volgt uit punt 3 van de KNMG-richtlijn Goede steun en consultatie bij euthanasie. Het is daarbij belangrijk dat u wat de aanvragend arts over zijn of haar patiënt zegt, als vertrekpunt neemt voor uw beoordeling of wordt voldaan aan de zorgvuldigheidseisen.
- Bespreek de mogelijkheid van alternatieven en hoe realistisch deze zijn niet uitgebreid met de patiënt. Dit doet u met de aanvragend arts. U kan uiteraard wel bij de patiënt navragen of er alternatieven besproken zijn. *(Meer info: KNMG-richtlijn Goede steun en consultatie bij euthanasie richtlijn art. 15-16)*
- Overleg bij twijfel over een casus niet alleen met collega-SCEN-artsen, maar juist ook met de aanvragend arts. *(Meer info: KNMG-richtlijn Goede steun en consultatie bij euthanasie richtlijn art. 17)*

OVERIGE ACTIVITEITEN

In 2019 heeft een gezamenlijke training Zittingsvaardigheden plaatsgevonden. Dit was tevens een gelegenheid tot onderlinge kennismaking van zittende en nieuwe leden van de Commissie.

In 2020 is een begin gemaakt met een evaluatie en herziening van het Reglement Klachtencommissie SCEN. Voltooiing is voorzien in 2021.

DE COMMISSIE

Samenstelling Klachtencommissie SCEN

Voorzitter

mr. A.A.A.M. (Sandra) Schreuder

SCEN-artsen

Drs. M. (Maarten) van Bergeijk, huisarts te Hengelo

Drs. T.W. (Trea) Broersma, psychiater te Groningen

Drs. J.P.H.M. (Jacques) Creemers, longarts te Eindhoven

Drs. B.J.P. (Bellina) Vis-Janssens de Varebeke, specialist ouderengeneeskunde te Berkenwoude

Vacature

Patiëntenperspectief

Prof. Mr. Dr. D.P. (Dick) Engberts

Vacature

D. Hairwassers (patiëntenperspectief) en L. Lingbeek (SCEN-arts) traden af. Vanwege het geringe aantal klachten zijn de beide vacatures vooralsnog niet ingevuld.

De Klachtencommissie SCEN wordt ondersteund door het bureau van de KNMG te Utrecht.

Vergaderingen

In principe vergadert de Klachtencommissie SCEN jaarlijks. Een belangrijk agendapunt is het bespreken van de oordelen, maar ook van het verloop van de zittingen in de afgelopen periode. Omdat in de jaren 2018 - 2020 slechts enkele klachten zijn ingediend, waarvan er slechts één tot een formele afhandeling leidde (in 2020) heeft de Commissie in 2019 en 2020 niet vergaderd. Tijdens de training Zittingsvaardigheden in 2019 hebben zittende en nieuwe leden van de Commissie met elkaar kennisgemaakt.

Bereikbaarheid

KNMG

Klachtencommissie SCEN

Postbus 20051

3502 LB Utrecht

Tel. (030) 2823 211

Mail scen@knmg.nl